

Opgør med myterne om Danmark som foregangsland

Europa-Huset 19.11.2015

Støttet af

Tankevækkende tendenser i energiforbruget

- Det samlede energiforbrug i EU-28 har ligget nærmest konstant siden 1995 på trods af hensigtserklæringer om energibesparelser. I Danmark går det lidt bedre.
- Europa bliver mere og mere afhængig af importeret energi på trods af hensigtserklæringer om øget selvforsyning. Det gælder også for Danmark.
- Emissionerne af drivhusgasser ser ud til at falde, men det bygger til dels på den falske præmis, at bioenergi er CO₂- neutralt. Det gælder også for Danmark, hvor hele 15,2 mio. tons CO₂ – som altså ikke indgår i den officielle statistik – er udledt fra afbrænding af bioenergi i 2012.
Samlet officiel udledning i 2012 ca. 51,7 mio. ton CO₂-ækvivalent

Tankevækkende tendenser i energiforbruget

- Danmark er et af de lande der har det højeste forbrug af bioenergi i forhold til indbyggertallet – især blandt de lande der ikke har et stort skovareal
- Danmark har en stor andel VE, der dækker ca. 1/4 af energiforbruget - mere end 3/4 er bioenergi, og 1/3 af den er importeret
- Forbruget af bioenergi er sat til fortsat at stige – især forbruget af importerede træpiller til kraftvarmeproduktion
- Energiselskaberne “opfinder” hele tiden nye argumenter, der skal bevise, at deres forbrug er “bæredygtigt”

Tendenser i energiforbruget

- Det sidste nye argument er at “i det lange løb” er hurtigtvoksende plantager godt for klimaet.
- Plantager og skove sidestilles, selv om der er stor forskel i artssammensætning og struktur
- Klima og bæredygtighed sidestilles, selv om produktionen tærer på biodiversitet og vandforsyning
- Og holder klimaargumentet overhovedet?

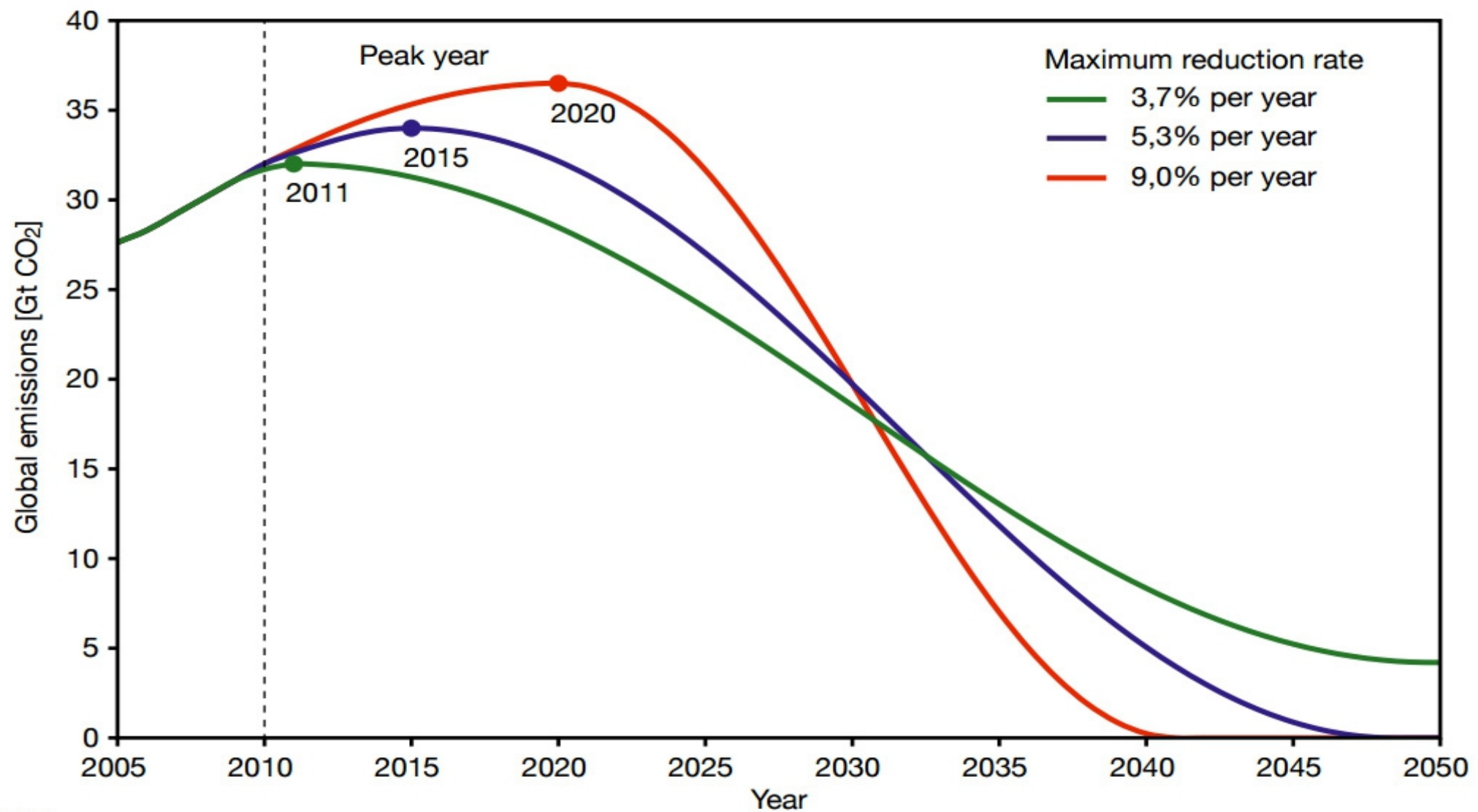

Figure 3.2-1

Examples of global emission pathways for the period 2010–2050 with global CO₂ emissions capped at 750 Gt during this period. At this level, there is a 67% probability of achieving compliance with the 2°C guard rail (Chapter 5). The figure shows variants of a global emissions trend with different peak years: 2011 (green), 2015 (blue) and 2020 (red). In order to achieve compliance with these curves, annual reduction rates of 3.7% (green), 5.3% (blue) or 9.0% (red) would be required in the early 2030s (relative to 2008).

Source: WBGU

German Advisory Council on Climate Change
(WGBU): Verden kan kun udlede samlet
600 Gt CO₂ mellem 2010-2050

Det svarer til: ca. 75 ton CO₂ per person eller ca.
1,875 ton per person per år

I dag ca. 7,7 ton CO₂ per person per år i Danmark + ca. 0,9
ton per person fra afbrænding af importeret biomasse, der
ikke tælles med, dvs. i alt ca. 8,6 ton per dansker per år

<https://sites.google.com/site/cutcarbonemissions80b>

Hvordan kom vi hertil?

EU politikker for vedvarende energi - den røde tråd 1

Forskellige forudsætninger går som en rød tråd gennem forskellige politikpapirer, resolutioner og direktiver, der har med brugen af vedvarende energi at gøre.

Historien begynder med oliekrisen i 1970'erne og slutter indtil videre med 20-20-20 målene og VE-direktivet

EU politikker for vedvarende energi - den røde tråd 2

Forudsætninger:

- **reducere afhængigheden af importeret fossil energi og øge selvforsyningen**
- **bioenergien skulle fremstilles på basis af EU's egne resurser**
- **produktionen af de vedvarende energikilder har en positiv indvirkning på den regionale udvikling og beskæftigelsen**
- **at de vedvarende energikilder bidrager til at nedbringe emissionerne fra drivhusgasser**
- **og at bioenergi hele tiden har været tiltænkt en fremtrædende rolle i omstillingen til vedvarende energi**

EU politikker for vedvarende energi - den røde tråd 3

Forudsætninger:

at bioenergi hele tiden har været tiltænkt en fremtrædende rolle i omstillingen til vedvarende energi

- men da man blev klar over, at netop bioenergien ikke opfyldte kravet om at nedbringe emissionerne, fik det ikke EU's beslutningstagere til at stoppe op
- derimod opfandt de alle mulige krumspring, der skulle sandsynliggøre, at det alligevel var "bæredygtigt"

EU politikker for vedvarende energi - den røde tråd 4

Forudsætning:

- **at de vedvarende energikilder generelt er favoriseret af den brede offentlighed**
- men hvad sker der mon den dag den brede offentlighed opdager, at deres energi alligevel ikke er “bæredygtig” – og at den er produceret i direkte modstrid med EU’s (og globale) politikker for biodiversitet, klima og udvikling?

EU politikker for vedvarende energi

- subsidieret bioenergi

Der eksisterer en lang række af såvel danske som EU subsidier til støtte for bioenergi i form af f.eks.:

- skattefritagelse (takket være påstået CO2-neutralitet)
- diverse støtteprogrammer til etablering af “bio-anlæg” (biogas, biomasse i kraftvarme og private hjem, biobrændstoffer)
- obligatoriske målsætninger for brugen af VE og specifikt biobrændstoffer til transport
- en lind strøm af forskningsmidler, f.eks. gennem EU’s ALTENER program (siden 1993)

EU politikker for vedvarende energi

- 20-20-20-målene

I 2007 foreslog kommissionen en række klima- og energimål, der skal opfyldes i 2020, kendt som "20-20-20" målene:

- En reduktion i udledningen EU drivhusgasser på mindst 20 % under 1990-niveauet
- 20 % af EU's energiforbrug skal komme fra vedvarende ressourcer
- En reduktion på 20 % i brug primær energi i forhold til forventede niveauer, der skal opnås ved at forbedre energieffektiviteten.

EU politikker for vedvarende energi

- VE-direktivet

I 2009 blev VE-direktivet og Brændstofkvalitetsdirektivet vedtaget som en udmøntning af 20-20-20- målene:

Målene for 2020 er – set i forhold til bioenergi:

- **det overordnede mål om, at 20 % af energiforbruget skal komme fra vedvarende ressourcer, hvoraf bioenergi udgør størstedelen (i Danmark p.t. 75%)**
- **et bindende mål om at 10 % af energiforbruget i transportsektoren skal komme fra vedvarende energikilder, hvoraf størstedelen er biobrændstoffer**

EU politikker for vedvarende energi - Bæredygtighedskrav som grønvask

I forbindelse med Brændstofkvalitets- og VE-direktiv blev kriterier for bæredygtighed for biobrændstoffer introduceret som resultat af stor offentlig debat og intern debat i EU-institutionerne!

EU politikker for vedvarende energi

- Bæredygtighedskrav som grønvask

Bæredygtighedskrav:

- et lille plaster på såret i forhold til biodiversitet og klima
- MEN der tages ikke højde for indirekte ændringer i arealanvendelsen (ILUC) selv om problemet erkendes
- opfattes af mange organisationer (herunder NOAH) som decideret “green-washing”, der øger problemerne frem for at mindske dem, da de ikke begrænser anvendelsen af bioenergien –
- **for det er størrelsesordenen, der er problemet, når biomassen handles på et globalt marked**

EU politikker for vedvarende energi

- LUC og ILUC

LUC – Land Use Changes – Ændringer i arealanvendelsen:

- **opstår hvis hidtil uopdyrkede arealer inddrages til produktion af planter til bioenergi**
 - f.eks. naturlige græsarealer, der opdyrkes med produktion af soja til biodiesel eller tilplantes med plantager til træbrændsler
 - eller oprindelig skov, der fældes for at give plads til oliepalmer, hvor olien skal bruges biodiesel
 - eller hvis man fjerner mere biomasse end man plejer for at skaffe plantemateriale til afbrænding i kraftvarmeværker eller biobrændstoffer til transport (f.eks. halm fra kornmarkerne eller smågrene fra skovbunden)

EU politikker for vedvarende energi

- LUC og ILUC

ILUC – Indirect Land Use Changes – Indirekte ændringer i arealanvendelsen:

- **opstår hvis man begynder at producere afgrøder til bioenergi på jord, der hidtil har været brugt til at dyrke noget andet:**
 - f.eks. hvis man begynder at brænde plantagetræ af, der hidtil har været brugt i papirindustrien, så træer til papirfremstilling nu må produceres et andet sted
 - eller hvis danske landmænd omlægger deres produktion af foderkorn til rapsmarker, der skal bruges til biodiesel, og så i stedet for bruger soja fra Sydamerika til foder
 - eller hvis man bruger alle træresterne fra skovene, som plejer at blive brugt til spånplader for i stedet af fyre det af i kraftvarme værker

EU politikker for vedvarende energi

- LUC og ILUC – diskussionen fortsætter

Nu gentager alle diskussionerne sig i forhold til bæredygtighedskrav til træbrændsler ...

Men kan I se det for jer?

- det er endeløst**
- det medfører et endeløst tab af biodiversitet, kulstof bundet i jord og planter og levesteder for dyr og mennesker**
- EU og en masse virksomheder ønsker at “udvikle” især Afrika i den retning**

Hvad hjælper “bæredygtighedscertificeringer” (om end aldrig så gode) i den situation?

EU politikker for vedvarende energi - hvad bliver fremtiden?

Kommissionen foreslår at der ikke skal være bindende mål for vedvarende energi efter 2020.

Det kunne være en fordel i forhold til de forskellige problematiske former for bioenergi, fordi det ville blive mindre attraktivt at investere i dem.

Men i forslaget indgår også et mål om 40 % reduktion i emissioner af drivhusgasser, som – hvis bioenergi fortsat opfattes som CO2-neutralt – kan gøre det attraktivt alligevel.

EU politikker for vedvarende energi - hvad bliver fremtiden?

NOAH foreslår:

- at bioenergi ikke fortsat skal defineres som en vedvarende energikilde!
- - det kan kun gå for langsomt, for jo længere vi venter, desto større investeringer, som industrien vil hævde, de har en legitim forventning til bliver rentable

· Læs mere:

Bioenergy Out: Why bioenergy should not be included in the next EU Renewable Energy Directive

<http://www.biofuelwatch.org.uk/2015/bioenergy-out-of-red-briefing/>